

KÖZGAZDASÁG

Tanuságok a Gazdasági és Iparbank válságáról.*)

— Irta: Hoffer Jenő. —

Sok szó esett az utóbbi időben a szegedi Gazdasági és Iparbank bukásáról. Rengeteg szidalmat szórtak a bank volt igazgatójára, igazgatósági tagjaira is számtalan utólagos jó tanácsot volt alkalmunk hallani. Nem akarunk az utólagos tanácsadók soraiba jutni, de felhasználjuk az alkalmat, hogy e kínos és Szeged város gazdasági életére csaknem válságot hozó bank-bukásból egyes tanúságokat levonjunk. Hogy ezt tehessük, vissza kell mennünk a bank alapításának előzményeire.

Fényes Marcell és Gallovich Jenő összefogtak és elhatározták, hogy bankot alapítanak. Egyik sem értett hozzá, de megcsinálták mind a ketten, — még pedig, mivel ideje korán különböztek, két bankot csináltak. A sors tragikomikuma, hogy mind a kettő egyszerre bukott meg. Szükség volt-e akkor a két új bankra? Senki sem kérdezte. Nekik szükségük volt és akadtak jönevű és jóhiszemű emberek, akik igazgatósági és felügyelő bizottsági tagságot vállaltak, akik kevés kivétellel szintén nem értettek a banküzlethez.

Mindkettő mint szövetkezet alakult meg és mint részvénytársaság bukott meg... Maradjunk azonban a Gazdasági és Iparbanknál.

Fényes Marcell tagadhatatlanul ügyes, élelmes ember volt, de nem volt soha bankhivatalnok, ellenben egyszerre „Vezérigazgató” lett. Ha suszter akart volna lenni, előtte meg kellett volna tanulnia, hogyan kell keverni a csirizt, de ő bankvezérigazgató akart lenni, nálunk pedig ezt nem kell tanulni, erre születni kell és ő érezte, hogy erre született, az emberek pedig elhitték neki. Ez volt a tragikum a neki is, bankjának is. Hittek neki, hogy zseniális, elhitték neki, hogy szakember.

Hogy vezette Fényes — a bank technikában analféta vezérigazgató — a bankot, kikből és hogyan állította össze bankjának tisztikarát, azt nem igen keresték, pedig Fényes minden elismert zsenialitása mellett, talán mégis helyes lett volna az igazgatóságnak gondoskodnia arról, hogy ha már a „Vezér” nem ért a banktechnikai vezetéséhez, legalább a tisztviselők értsenek.

Az igazgatóság azonban, mint minden mást, úgy az iroda szervezését is. Fényesre bízta. Fényes pedig azt a kérdést is üzletileg kezelte. Aki több pénzt hozott a bankba, az kapta az üresedésben levő állást. Nem a szakértelem, becsületesség, tudás volt a mérték, hanem ki mennyi betétet hoz. A tisztviselőt nem az igazgatóság, hanem Fényes szerződtette, ő is mondhatott fel nekik, ur volt felettük. Teljesítették is parancsát vakon, gondolkodás nélkül, kényszer helyzetükben még inkompetenciát is követtek el, hitvány fizetésükért féltvén nyomorult kis existenciájukat. — Most Fényes szalad és az itt maradt kishivatalnokokat szorongatja, vádolja a rendőrség, az ügyészség. — Minkét fórum kötelességét teljesíti, — de kérdezzük, hogy hol az igazság, hogy ezeket a kis embereket üldözik, mert uruk-parancsolójuknak engedelmesskedtek. Szegény Podlussányi öngyilkos lett, pedig csak a kiadott parancsot teljesítette. A vezér parancsát és ezért kellett meghalnia.

A nagyobb bankoknál, ha gyakornoki állásra hirdetnek pályázatot, az igazgatóság tölti be az állást. Sajnos, a protekció itt is érvényesül és nem kizárólag a rátermettség a döntő, de már ha magasabb állású alkalmazott helyét kell betölteni, nyilvános pályázatot hirdetnek. Váltóosztály főnököt nem az igazgató alkalmaz. Igaz, hogy nem is oly gyalázatos kicsiny a fizetés, mint ott volt.

*) A „Gazdasági és Iparbank” remélhetőleg már szerencsésen elintéződött válságával kapcsolatban íródott e cikk, amely az események technikai részét tárgyalja inkább, ép ezért adjuk közre.

És most összegezzük a tanulságot. Ne csináljunk gombhoz kabátot, született vezérigazgatóhoz bankot. — Az igazgatóság alkalmazza és bocsássa el a tisztviselőt, legyen az ügyvezető igazgató feljebbvalója a tisztviselőnek, de ne korlátlan parancs adója, maradjon meg egy igazgatóság felettes hatóságnak, kívül szemben a tisztviselő erkölcsi felelősséget is érezzen és kitől még az ügyvezetővel szemben is remélhesse igazának elismerését. — A tisztviselőt pedig tudása, becsületes múltja és munkájáért alkalmazzák és fizessék, ne pedig betéteért, részvényjegyzéséért, vagy más üzleti ellenszolgáltatásaiért. — Az ily gazdálkodás erkölcstelen és előbb-utóbb megboszulja magát.

A magántisztviselő adja oda tudását, becsületes munkáját, az intézet pedig fizesse azt meg tisztességesen. De ha a tisztviselő igazgatósági tag, betétes vagy részvényes és azért lesz tisztviselő, mert az, akkor ne várjon a bank tisztességes munkát, elégedjék meg az üzleti haszonnal, amivel az az üzlethöz jár.

Bérért munka jár, becsületes bérért becsületes munka, — az üzlet kockázattal jár, aki pedig a tisztviselőből üzletet csinál, le lépett a reális élet teréről.

A budapesti gabonatözsde.

A határidőpiacon a csapadékos időjárás hatása alatt reggel szilárdan indult az üzlet de mivel a zabból, — a békésebb külpolitikai jelentések folytán és mert, hír szerint, a szerb kiviteli tilalmat visszavonják — jelentékeny ár-olcsóbbodásnál nagy kínálat mutatkozott, átmenetileg a többi cikk iránya is ellanyhult. Egy órákor a következők voltak a záróár-olyamok:

Buza áprilisra	11.75—11.76
Buza októberre	11.22—11.23
Rozs áprilisra	10.06—10.07
Rozs októberre	9.66—9.67
Tengeri májusra	7.65—7.66
Zab áprilisra	10.54—10.55
Zab októberre	10.36—10.37

A budapesti értéktözsde.

Szeptember 14. A mai előtőzsde iránya kedvező volt, bár a bolgár hírek nem nyugtatták meg teljesen, Amde az itteni és a bécsi piacra számos földöz és vásárlási megbízás érkezett, amelynek az elintézés nyomán az árnívó nemcsak a nemzetközi, hanem a helyi piacon is valamivel emelkedett. A zárlat tartott, de csöndes volt. Kötöttek:

Osztárk hitel	645.75—	Viktória	780.—784.—
Magyar hitel	830.—1.—	Pannónia	—
O. m. államv.	707.—4.—	Weitzer	—
Jelzálogbank	466.—68.—	Beocsini	—
Leszámitolóbank	542.75—	Salgotarjani	793.—801.—
Rimamurányi	775.—784.—	Ait. közsén	1085.—1108.—
Közüti villamos	757.50—761.—	Ujlaki	3.40—
Városi villamos	401.—405.—	Ganz vasöntő	3700.—
Hazai bank	303.—304.—	Magyar villam.	484.50—486.—
Magyar bank	649.—650.—	Atlantika	316.—316.—

• A déli tözsde iránya a szilárd berlini jelentés ellenére gyöngye volt. A nemzetközi piacon alig volt változás. A helyi piac értékei 1—2 koronával csökkentek. A készárupiac nyugodt. A járadékpiacon lanyha. A zárlat csöndes maradt. Kötöttek:

Osztárk hitel	641.75—	Magyar bank	651.—653.75
Magyar hitel	840.—839.50	Keresk. bank	—
Jelzálogbank	466.—	Beocsini	—
Leszámitolóbank	551.—	Aszfalt	—
Városi villamos	402.—403.—	Salgotarjani	793.—
Közüti villamos	752.50—755.50	Ganz vasöntő	—50

Dijbiztosítás: Osztárk hitelrészvényből holnapra 3—4 korona, nyolc napra 6—8 korona, október végére 18—20 korona, osztárk magyar államvasutészvényből október végére 20—22 korona.

Bécsi börze.

A mai előtőzsdén a kötések a következők voltak:

Osztárk hitel	641.50—	Oszt. államv.	709.—
Magyar hitel	840.—	Déli vasut	167.75—
Anglo-bank	333.—	Rimamurányi	782.50—
Bankverein	538.25—	Márka készp.	1.7.93—
Unio bank	613.—	Ultimóra	117.91—
Länderbank	529.—	Skoda	768.50—

Felelős szerkesztő Pásztor József.

Kiadótulajdonos Várnay L.

ŐSZI TRÁGYAZÁS!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marke védjeggyü.

THOMASSALAK a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban

van és eredeti ólomzár van rajta

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk!

Minden zsák tartalomjellel van ellátva!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabriken BERLIN, vezérképviselője
Budapest VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelemztetjük a vásárlókat. 528

Adunk szeptember hóban

magánosoknak is rudsámra — kiváló minőségű, rendkívül izletes, teljesen száraz, saját gyártmányu, legfinomabb, elsőrendű

szalámit

480 korona árban kgként. Elsőrendű rudak, kisebb külső szépséghibákkal 440 kor. kilogrammoként Szalámigyár:

Tisza Lajos-körut 83. szám.

Legjobb minőségű tartós és izléses

kosáráruk

mindenféle kefe készítmények, továbbá férfi és női

harisnyák

kaphatók a

vakok

boltjában

SZEGEDEN

Petőfi Sándor-sugárut és Tisza Lajos-körut sarok.